

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก*

Efficiency of Management of Charity Schools of Buddhist Temples Mueang

District, Nakhon Nayok Province

¹พระอุดมวชิรนายก, พระมหาธงชัย สุนทรจาโร และ สุริยะ มาตรฐาน

¹Phraudomwachiranayok, Phramaha Thogchai Sundaracaro and Suriya Matham

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus, Thailand.

¹Corresponding's Author Email: neung1976@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับ 2. เพื่อศึกษาปัจจัย 3.) เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968 จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 169 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.48, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลัก 4M ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 95.5 ($R^2 = .955$) 3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ด้านคุณภาพงาน เน้นวิชาการและคุณธรรม พัฒนาครูให้ทันสมัย สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และฝึกทักษะ ด้านปริมาณงาน ธุรการะงานสูงควรเพิ่มบุคลากรและปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนให้ทันสมัยด้านเวลา มีระบบการบริหารที่ชัดเจน จัดสรรเวลาสมดุล ลดความเครียด และพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง ด้านค่าใช้จ่าย บริหารงบประมาณโปร่งใส เน้นพัฒนาการเรียนการสอน ระดมทุนและรับบริจาคจากชุมชน

คำสำคัญ: โรงเรียน; การกุศลของวัด; พระพุทธศาสนา

Abstract

This research aims to 1. Study the level 2. Study the factors 3.) To present the guidelines for increasing the efficiency of management of Buddhist temple charity schools in Mueang District, Nakhon Nayok Province. The research methodology is a mixed-methods quantitative research using a questionnaire with a reliability of 0.968 from a sample group of 169 people involved. Data were analyzed using statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. Nine key informants were interviewed. Descriptive content analysis was used to summarize the essay.

The results of the research found that: 1. The overall efficiency of management of charitable schools in Buddhist temples in Mueang District, Nakhon Nayok Province is at a high level ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.51). When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. 2. Factors affecting management according to the 4M principle affect the efficiency of management of charitable schools in Buddhist temples in Mueang District, Nakhon Nayok Province in all 4 aspects with statistical significance at the 0.01 level. They can jointly explain 95.5 percent of the variance ($R^2 = .955$). 3. Guidelines for increasing the efficiency of management of charitable schools in Buddhist temples in Mueang District, Nakhon Nayok Province In terms of work quality, focus on academics and morality, develop teachers to be up-to-date, create learning networks, and train skills. In terms of workload, teachers with high workloads should increase personnel and improve teaching equipment to be up-to-date. In terms of time, have a clear management system, allocate balanced time, reduce stress, and continuously develop personnel. In terms of expenses, manage the budget transparently, focus on developing teaching and learning, raise funds, and receive donations from the community.

Keywords: School; Temple Charity; Buddhism

บทนำ

ในยุคที่ประเทศไทยมีความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการสื่อสารที่ไร้ขอบเขตในโลกปัจจุบัน ทำให้ผู้คนเชื่อมโยงถึงกันได้ง่ายขึ้น ผลกระทบจากความเจริญนี้มีทั้งด้านดีและด้านเสีย ด้านหนึ่งเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมกับนานาชาติ แต่อีกด้านกลับทำให้คนไทยห่างเหินจากคุณค่าเดิม ๆ และหันไปให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากขึ้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจาก

การเน้นเพียงการสอนความรู้ มาเป็นการสร้างสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางวิชาการกับการปลูกฝังคุณธรรม ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายทั้งในห้องเรียน การทำงานกลุ่ม กิจกรรมจิตอาสา และการฝึกทักษะจริง เพื่อให้เยาวชนมีความรู้รอบด้าน มีทักษะชีวิต รับผิดชอบต่อสังคม รักษาอัตลักษณ์ความเป็นไทย และสามารถเปิดรับสิ่งใหม่อย่างมีวิจารณญาณ แยกแยะระหว่างความสำเร็จทางวัตถุกับความเจริญทางจิตใจได้อย่างเหมาะสม (พระเมธีธรรมาภรณ์, 2539)

การบริหารงานที่ดี คือการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยอาศัยกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสร้างแรงจูงใจ และการควบคุม ทั้งทรัพยากรบุคคลและวัตถุให้เป็นไปตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการบริหารงานขึ้นอยู่กับคน ซึ่งหากขาดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เช่น การใช้จ่ายอย่างพอเพียง และการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม ก็อาจนำไปสู่ปัญหาต่างๆ การส่งเสริมให้บุคคลรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีส่วนร่วมในชุมชน จะสร้างสังคมที่เอื้ออาทรและสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน คุณธรรมสำคัญ ที่ควรปลูกฝัง ได้แก่ ทาน: การให้และแบ่งปัน เพื่อลดความเห็นแก่ตัว ปิยวาจา: การพูดจาไพเราะ มีประโยชน์ และเหมาะสมกับกาลเทศะ อตถจริยา: การประพฤติประโยชน์ต่อผู้อื่น สมานัตตตา: ความเสมอภาคและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติตน (ประภาศรี สีหอำไพ, 2535)

บทบาทของโรงเรียน ในฐานะสถาบันการศึกษา คือการหล่อหลอมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม โดยยึดแนวคิด 4 ประการเกี่ยวกับเด็ก (สุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์, 2563)

1. เด็กเป็นเป้าหมายหลัก ของการศึกษา เพราะหากไม่มีเด็ก โรงเรียนก็ไม่มีจุดหมาย
2. เด็กเป็นจุดเริ่มต้นของสังคม โรงเรียนจึงต้องเป็นพื้นที่ฝึกฝนทักษะและคุณลักษณะที่สังคมต้องการ
3. เด็กเป็นทรัพยากรพิเศษ ที่เติบโตเป็นผู้ใช้และผู้ผลิตทรัพยากรอื่นๆ ในอนาคต
4. เด็กจะมีค่าก็ต่อเมื่อมีคุณภาพ โรงเรียนจึงต้องพัฒนาทั้งความรู้ เจตคติ และทักษะผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เน้นจริยธรรมและคุณธรรม

กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลาง เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การควบคุมกายวาจาใจ ความรับผิดชอบ และการไม่เบียดเบียนผู้อื่น โดยมุ่งให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย อันจะส่งผลต่อสังคมในระยะยาว

ปัจจุบัน การบริหารงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีความซับซ้อน เนื่องจากปัจจัยหลายด้าน เช่น การแข่งขันทางการศึกษา การปรับตัวตามนโยบายรัฐที่เปลี่ยนแปลงทุกปี อิทธิพลทางการเมืองท้องถิ่น งบประมาณที่จำกัด และปัญหาคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดแคลนบุคลากรคุณภาพ เนื่องจากครูส่วนใหญ่นิยมทำงานในโรงเรียนรัฐบาลมากกว่า เพราะได้รับผลตอบแทนและสวัสดิการที่ดีกว่า ส่งผลให้โรงเรียนการกุศลประสบปัญหา "สมองไหล" ครูมีประสบการณ์มักลาออกเพื่อไปสอบบรรจุเป็นครูรัฐบาล ทำให้เหลือเพียงครูใหม่ที่ขาดประสบการณ์ และต้องรับหน้าที่มากกว่าปกติเพื่อพิสูจน์ตนเอง นอกจากนี้ โรงเรียนการกุศลยังไม่ให้ความสำคัญกับการรักษาบุคลากรอย่างเพียงพอ แม้ครูจะมีความสามารถก็ตาม ขาดการให้ขวัญกำลังใจ และไม่มีการสร้างระบบจูงใจที่เหมาะสมเพื่อรักษาครูเก่งไว้ สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อ

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในระยะยาว (สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2561)

การศึกษาในยุคปัจจุบันและอนาคตต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น "คนเก่ง กล้า และดี" มีความรู้รอบตัว ทักษะหลากหลาย คุณธรรม และเจตคติที่ดี สามารถพึ่งพาตนเอง รู้จักตนเอง มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านการศึกษา การใช้ชีวิต และการงานอาชีพ โดยต้องเป็นผู้รักการทำงาน มีวิถีชีวิตแบบแผนในสังคมยุคใหม่ มีสุขภาพกายใจแข็งแรง และมีนิสัยเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาตนเอง อาชีพ และสังคมให้ทันสมัยอยู่เสมอ จึงจะประสบความสำเร็จและชีวิตสงบสุข ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว (นันทรัตน์ เจริญกุล, 2565)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัญหาโรงเรียนเอกชนการกุศลวัดในพระพุทธศาสนา เพื่อเสนอต่อรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา รายได้-รายจ่าย และการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของโรงเรียนเหล่านี้ในอนาคต อีกทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐ และขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
- 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
- 3 เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย งานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการผสมวิธีระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรเป้าหมาย
ประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำนวน 284 คน (โรงเรียนนายกพัฒน์นาร, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 167 คน

2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิจัย ทำการสุ่มจากกลุ่มประชากร โดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน (Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (นิยมใช้ 0.05)
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 เมื่อแทนค่าสูตรข้างต้นจะได้

$$n = \frac{284}{1 + 284(0.05)^2}$$

$$n = 166.08$$

$$n = 167$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 167 คน

3. การกำหนดวิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม ได้แก่ 1. การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Contents Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในรูปแบบของเทคนิคการวิเคราะห์ IOC (Index of Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบไม่น้อยกว่า 5 คน ได้ผลการหาค่า IOC ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงจากขั้นตอนการหาค่า IOC แล้วไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยหรือพื้นที่ในการวิจัย จำนวน 30 ชุด ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Try out) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.968

3.2 วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงโรงเรียนนายกัฏฒนากร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมาก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปทำการตรวจสอบความถูกต้อง การลงรหัส และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์เพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย โดย 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (สินพันธุ์พินิจ, 2547)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกาวิจัย จำนวน 9 รูปหรือคน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form) โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

3.2 ทำการนัดวัน เวลาและสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

3.3 นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการ ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ ทำการถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ จำแนกเป็นประเด็น แล้วเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4.2 วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

4.3 สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาม วัตถุประสงค์ที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม

(n=167)

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1) ด้านคุณภาพของงาน	4.49	0.52	มาก
2) ด้านปริมาณงาน	4.49	0.55	มาก
3) ด้านเวลา	4.48	0.53	มาก
4) ด้านค่าใช้จ่าย	4.48	0.55	มาก
โดยภาพรวม	4.48	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม อยู่ระดับมาก ($\bar{x}=4.48$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ความพึงพอใจของบุคคลที่ได้รับ การคัดเลือกเชิงสมการ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	0.171	0.069		2.472	0.014
วัสดุอุปกรณ์ (B3)	0.424	0.033	0.443	12.734**	0.000
การจัดการ (B4)	0.280	0.032	0.300	8.672**	0.000
บุคลากร (B1)	0.148	0.027	0.163	5.443**	0.000
งบประมาณ (B2)	0.113	0.031	0.128	3.691**	0.000

Multiple R = 0.977^d R² = .955 Adjusted R² = 0.954 Std. Error = 0.109,

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการตามหลัก 4M ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ได้ร้อยละ 95.5 ($R^2 = .955$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาม วัตถุประสงค์ที่ 3

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ด้านคุณภาพงาน โรงเรียนให้ความสำคัญทั้งวิชาการและคุณธรรม พัฒนาครูให้ทันสมัย สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านโครงการและฝึกงานเพื่อเสริมทักษะนักเรียน ด้านปริมาณงาน ครูไม่เพียงพอ ทำให้ภาระงานสูง กระทบคุณภาพการสอนควรเพิ่มบุคลากรและปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนให้ทันสมัย เพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ด้านเวลา โรงเรียนมีระบบบริหารชัดเจน ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน จัดสรรเวลาสมดุล ลดความเครียด และพัฒนาบุคลากรต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน ด้านค่าใช้จ่าย บริหารงบประมาณโปร่งใส เน้นพัฒนาการเรียนการสอน ระดมทุนและรับบริจาคจากชุมชน เพื่อเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมของนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่

แผนภาพ : องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากภาพ สามารถอธิบายและสรุปเกี่ยวประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก การทำงานให้มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วย คุณภาพของงาน ปริมาณงาน เวลา และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยนำหลัก 4M ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ มาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลให้มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.48$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มากที่สุดได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.52) รองลงมาได้แก่ ด้านปริมาณงาน ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.55) และด้านเวลา ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.53) น้อยที่สุดได้แก่ ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.55) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาสมยศ ปสนโน (จันทร์วิเชียร) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83.83$, S.D.=0.642) ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิระพนธ์ ผองผาลา (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามพิกุล (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า (1) ด้านการปกครอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่นเขต 1 ด้านการปกครองอยู่ในระดับมากทุกข้อ (2) ด้านการศาสนศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่นเขต 1 ด้านการศาสนศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ (3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยการบริหารจัดการตามหลัก 4M ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการ

ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมืองจังหวัดนครนายก ได้ร้อยละ 95.5 ($R^2 = .955$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดชาลิน กตปุญโญ (ทองนอก) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศาสนศึกษาของคณะสงฆ์ อำเภอสนามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน พรรษาต่างกัน การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการศาสนศึกษาของคณะสงฆ์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเส็ง ปภสฺสโร (วงษ์พันธุ์เสือ) (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม อายุ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธีรวัชร มุตตจิตโต (อุดมสิน) (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้านซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ได้แก่ การให้ความสำคัญกับทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม ส่งเสริมการพัฒนาครูให้ทันต่อยุคสมัย สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และฝึกทักษะที่จำเป็น ด้านปริมาณงานควรแก้ไขปัญหภาระงานของครูด้วยการเพิ่มบุคลากรและปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนให้ทันสมัย สำหรับการบริหารเวลา ควรมีระบบจัดการที่ชัดเจน จัดสรรเวลาทำงานอย่างสมดุล ลดความเครียดและส่งเสริมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่วนการบริหารค่าใช้จ่าย ควรเน้นความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ มุ่งพัฒนาการเรียนการสอน และเปิดรับการสนับสนุนจากชุมชนผ่านการระดมทุนและรับบริจาค เพื่อเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมชาย ขนติสรโณ (มะลิซ้อน) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ มีดังนี้ บูรณาการเป็นระบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อลดการปฏิสัมพันธ์กัน มีการแยกห้องย่อยในแต่ละชั้นเรียนมากกว่าเดิม เว้นระยะห่าง ใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนทางระบบออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูป ชูม เป็นต้น มีการกระจายไปอบรมที่ต่างจังหวัดแทน เพื่อลดความแออัดในสำนักเรียนวัด

โมลีโลกยาราม การทดสอบโดยใช้ระบบการสอบออนไลน์ การส่งการบ้านออนไลน์ พระมหาเกียรติศักดิ์ จุณธมโม (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสรรหาบุคคล ควรประกาศรับสมัครเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถตรงตามที่ต้องการ ด้านการบำรุงรักษาบุคคล ควรหางบประมาณเพื่อเพิ่มอัตราเงินเดือนให้เต็มตามวุฒิการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคคล ควรจัดให้มีการฝึกอบรมหรือการประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และในด้านกรให้บุคคลพ้นจากงาน ควรพิจารณาจากผลงานของบุคลากร/ครูและพิจารณาโยกย้ายตำแหน่ง และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานิกธ ฐานุตโร (ศรีราช) (2562) ได้ศึกษาวิจัย ประสิทธิภาพการพัฒนาการจัดการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนา 5 ด้าน คือ 1) ด้านสถานที่ควรให้อำเภอแต่ละอำเภอในภาค 15 รับผิดชอบการเรียน การสอน เป็นที่ตั้ง และเจ้าคณะ พระสังฆาธิการในเขตอำเภอนั้น ๆ ให้การสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสม 2) ด้านคณาจารย์สิ่งที่ควรปรับปรุงคือควรมีการประชุมวางแผนเพื่อจัดทำแผนการสอน ซึ่งในแต่ละชั้นมีการวัดและประเมินผลทุกสัปดาห์ 3) ด้านหลักสูตรควรสร้างแรงจูงใจดึงดูดความสนใจแก่นักศึกษาภาษาบาลีมากขึ้นและมีการจัดห้องสมุดสำหรับค้นคว้าพระไตรปิฎกโดยเฉพาะหรือมี คอมพิวเตอร์ในห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม 4) ด้านนักศึกษาสิ่งที่ควรปรับหากเป็นไปได้ คือ กระทรวงศึกษาธิการให้การรับรองวุฒิการศึกษาสำหรับผู้จบการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีให้มากขึ้น และ 5) ด้านเทคโนโลยีควรมีวิธีการสอนระบบทางไกลและออนไลน์ทำให้ผู้สนใจ ทั้งพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ได้ศึกษาจากระบบทางไกลนั้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

- 1) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการดำเนินการติดตามและประเมินนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนการกุศลของวัดในการศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป
- 2) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรรับสมัครครูและบุคลากรในโรงเรียนการกุศลของวัดเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน
- 3) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและเวลาเรียนให้นักเรียนมีเวลาในการทำกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการดำเนินการเพิ่มงบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่โรงเรียนการกุศล

References

- นันทรัตน์ เจริญกุล. (2565). *การบริหารนโยบายและกลยุทธ์การศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2535). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระครูใบฎีกาสมยศ ปสนโน (จันทรวีเชียร). (2566). การบริหารจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี *สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดชาลิน กตปัญญา (ทองนอก). (2564). รูปแบบการบริหารจัดการศาสนศึกษาของคณะสงฆ์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา. *สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธีรวัชร มุตตจิตโต (อุดมสิน). (2566). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. *สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิระพนธ์ ผองผาลา. (2558). การปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. *สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเมธีธรรมาภรณ์. (2539). *พระเมธีธรรมาภรณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระเส็ง ปภสสร (วงษ์พันธุ์เสือ). (2557). ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. *สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โรงเรียนนายกัฒนาร. (17 กุมภาพันธ์ 2567). *ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนนายกัฒนาร*. เข้าถึงได้จาก <http://shorturl.at/fNRZ3>
- สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. (2561). *ข้อมูลและกิจกรรมกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของการวัดในพระพุทธศาสนา ปีการศึกษา 2561*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2547). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด.
- สุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์. (2563). *ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก เล่ม 4*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

องอาจ นามพิบูล. (2564). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
จังหวัดขอนแก่น เขต 1. *สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Tokyo: Aoyama Gakuin University.